Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na 34. vseslovenskem srečanju pod Najevsko lipo

5. julij 2025, Ludranski vrh

Velja govorjena beseda!

Spoštovana županja Črne na Koroškem gospa Romana Lesjak,
cenjeni visoki gostje,
drage Korošice in dragi Korošci.

Kadar pod mogočno lipo, ki je pravzaprav lipovec, slišimo besedo »skupnost«, dobi ta beseda poseben pomen. Dobesedno smo pod krošnjo simbolne skupnosti – take, ki ima korenine v zgodovinskem spominu bojev za jezik in svobodo, deblo v moči upora in srčnosti, krošnjo pa v vrednotah, ki nas povezujejo: solidarnosti, spoštovanju in skrbi drug za drugega.

Današnja tema – medgeneracijska solidarnost in sožitje – ni naključna. V času, ko se svet bliskovito vrti in pogosto deluje, kot da pozablja na svojo človeško razsežnost, so to vrednote, ki nas edine lahko varno vodijo naprej.

Spoštovani.

Solidarnost ni sentimentalna vrednota, temveč je vezivo skupnosti. Ko deluje, je skoraj ne opazimo, ker je samoumevna. Ko je ni, razpoke postanejo boleče. V Sloveniji imamo že danes skoraj 450.000 upokojenk in upokojencev. Do leta 2050 se bo ta številka povečala za skoraj tretjino. Hkrati več kot 200.000 mladih še išče svojo pot – v šolstvu, na trgu dela, pri iskanju stanovanja. Žal med obema generacijama pogosto zeva tišina.

Ko sem na dnevih medgeneracijskega sožitja govorila z obiskovalci, sem znova začutila, kako veliko je možnosti za sodelovanje. Starejši imajo zakladnico znanja, izkušenj in modrosti. Mladi prinašajo energijo, nov pogled, spretnosti prihodnosti. To ni trk generacij – to sta možnost in priložnost. Če znamo poslušati.

Družba, ki ločuje, postaja šibkejša. Družba, ki povezuje, postaja močnejša in raste.

Zato lahko danes jasno rečem: **Slovenija potrebuje nov zagon medgeneracijskega zavezništva.** Takšnega, ki bo deloval na vseh ravneh: v šolstvu, urbanizmu, skrbi za dostojno staranje, pa tudi v digitalni pismenosti, podjetništvu, pri infrastrukturnih projektih, v kulturi in lokalnih soseskah, predvsem pa pri krepitvi človečnosti, empatije in čuječnosti za drugega in skupnost.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

Spoštovani.

Medgeneracijska solidarnost ni samo »lepa ideja«, je sistemsko vprašanje. Naj bo to v pokojninski reformi, kjer moramo spoštovati pravico do dostojnega življenja v starosti. Naj bo to v bivanjski politiki, kjer se mladi težko osamosvajajo, starejši pa živijo v stanovanjih brez dvigal, brez bližine zdravstvenih storitev in brez socialne mreže. Stanovanje brez dvigala je lahko zapor, osamljenost pa tiha epidemija. Kot sem opozorila na svojem nedavnem bivanjskem forumu, gre za pomembna vprašanja družbene pravičnosti, medgeneracijske solidarnosti in skupnega dobrega. Ko rešujemo stanovanjsko stisko mladih, krepimo njihovo prihodnost, ko izboljšujemo bivanjske pogoje starejših, ohranjamo njihovo dostojanstvo, ko delamo za skupnost, prispevamo k močnejši in odpornejši družbi.

Skrb za sožitje med generacijami ni strošek, temveč je naložba v socialno stabilnost.

Spoštovane in spoštovani.

Na Koroškem sem vedno znova začutila nekaj posebnega – **močno srce skupnosti**. Srce, ki se ni zlomilo niti takrat, ko je bila pokrajina odrezana od sveta. Srce, ki ne obupa, čeprav se mora za vsako obljubo o kilometru ceste na Koroško boriti že dolga desetletja. Morda to, da se te obljube končno spremenijo v resničnost, ni moja pristojnost, je pa tudi moja odgovornost. Zato bom na to opozarjala, čeprav verjetno vsem to ne bo všeč. A to je najmanj, kar lahko storim.

O Koroški in Koroščih nikoli ne bom mogla sama govoriti tako brutalno iskreno kot vaše gore list, pesnica, kolumnistka in urednica Anja Zag Golob. Anja piše o koroški zmožnosti, da v trdoti najdete mehkobo. Da v besedi, naj bo še tako vsakdanja in oguljena, znate najti sočutje. Da v uporništvu najdete tudi odgovornost. Če si jo dovolim nekoliko parafrazirati, lahko rečem, da Koroška ni le regija, je drža. Je opomin, da so vztrajnost, solidarnost in zahteva po dostojnosti temelj vsake razvojne vizije. Naj pred koncem parafraziram še vašega soseda, Šalečana Karla Destovnika Kajuha, ki je napisal, da »iz src rastó v srca mostovi, mostovi rastó, železobetonski.« Sama pa dodajam, da mostovi niso samo iz betona. Mostove moramo graditi v ljudeh.

Spoštovani.

Slovenija je lahko prostor povezovanja, a le, če bomo znali najprej drug drugemu prisluhniti in še posebej tistim, ki imajo manj glasu, ter družbi, ki te postavlja na rob. Naš cilj mora biti jasen: družba, v kateri nihče ni sam. Družba, v kateri je vsak obraz pomemben ne glede na njegovo barvo, versko ali spolno usmerjenost. Ne gre le za generacije, gre za človečnost. Ne gre le za prihodnost, gre za odnose – tu in zdaj.

Zato hvala vsem, ki si prizadevate za to, da so naše skupnosti vključujoče. Hvala vsem, ki zagotavljate, da se znanje, izkušnje in čustva ne izgubljajo med generacijami.

Dragi zbrani.

Pod Najevsko lipo govorimo iskreno in tako naj bo tudi v prihodnje. Naj nas to srečanje vsakokrat opomni, da moramo bolj kot kadar koli gojiti medgeneracijsko zaupanje. Z roko v roki, s srcem do srca. In če si še zadnjič izposodim verz, tokrat vašega kantavtorja, ste Korošci pri tem »zmerom za mušter bili« (*iz pesmi »Za mušter« koroškega kantavtorja Milana Kamnika).

Hvala.